

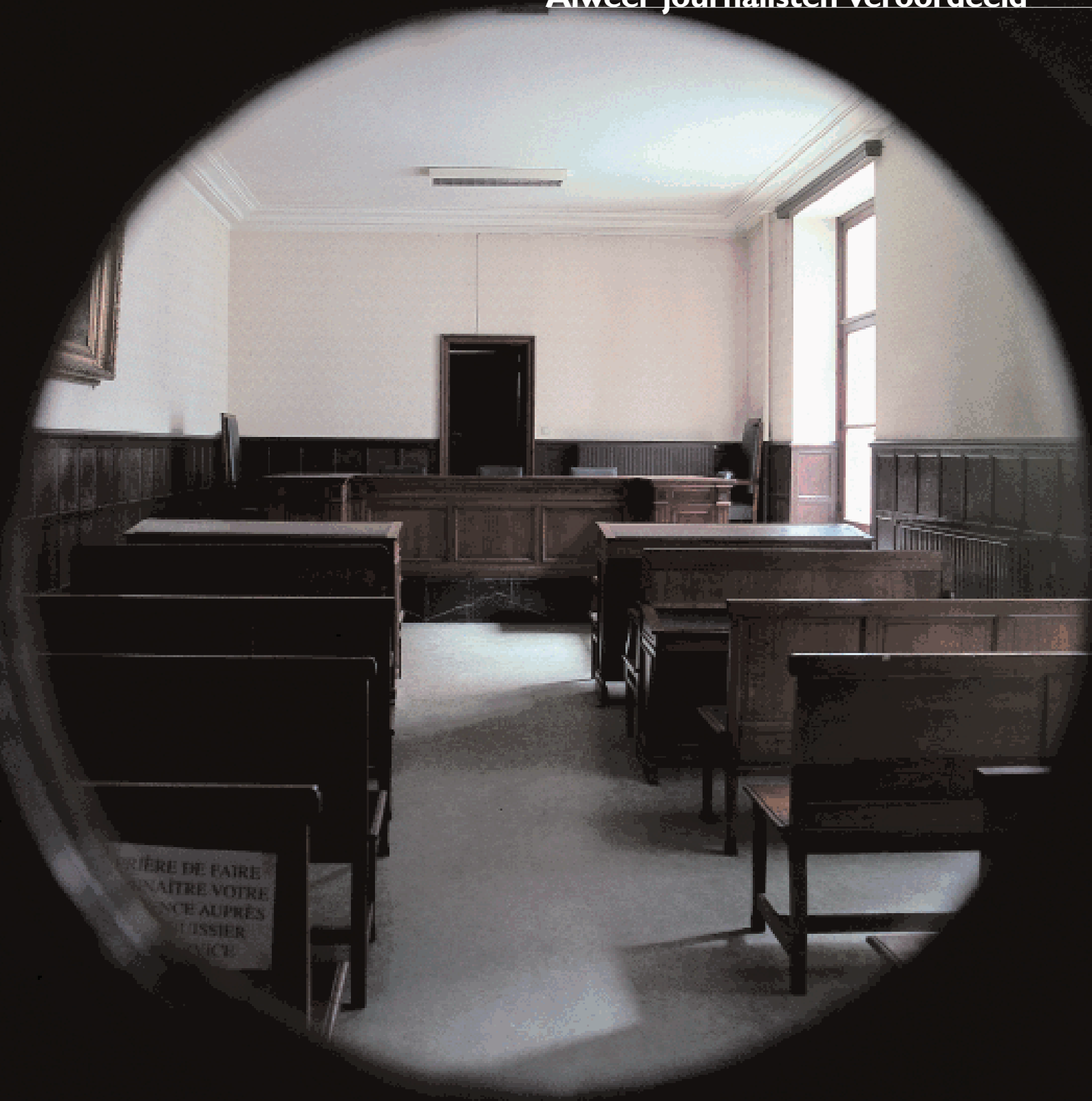
De Journalist

14-03-2000

Magazine van de VVJ

Pers en extreem-rechts

Alweer journalisten veroordeeld

OMDAT ...

informatie ons belangrijkste doel is

OMDAT ...

objectiviteit ons belangrijkste middel is

OMDAT ...

deskundigheid ons belangrijkste kenmerk is

VINDEN DE JOURNALIST EN TEST-AANKOOP MEKAAR

STEEDS TOT UW DIENST

met zijn magazines :

Test-Aankoop, Budget & Recht,
Test Gezondheid, Budget Week,
Fondsen & Sicavs, Eurorisk

met zijn diensten op website :

www.test-aankoop.be

met zijn individuele hulp :

ledendienst

met zijn nieuwe initiatieven :

aankoop auto's, brokers-on-line,
woningverzekering

met zijn persdienst :

02/542.35.55

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
Beroepsjournalisten

14 maart 2000, nummer 5
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie, coördinatie en V.U.

Ann Deceunynck
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vjj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor studenten

Vormgeving

Jo Klaps
Drukkerij Sansen

Publiciteitsregie:

Media Selling Place BVBA
Lambermontlaan 170
1030 Brussel
Tel 02/241 55 55
Fax 02/241 55 33
media.selling@euronet.be

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21 - Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Van de redactie

Getrapt

Zelfs in haar eigen rechterskringen wordt ze tegenwoordig als een bedreiging voor de persvrijheid gezien, dienstdoend voorzitter Françoise Weill van de 14de Kamer van de Brusselse burgerlijke rechtbank. Met een ontstellende vlothed veroordeelden Weill en haar twee bijzitters het jongste jaar journalisten tot schadevergoedingen tussen 300.000 en een paar miljoen frank. Twee weken geleden bij voorbeeld was het weer raak (pagina 6).

Het laatste vonnis beklemtoonde op de koop toe dat journalisten persoonlijk aansprakelijk zijn voor het betalen van de uitgesproken schadevergoedingen. Klagers, aldus Weill, moeten er zich voortaan zelfs van onthouden de mediadirecties nog maar te dagvaarden. Op straffe van zelf een schadevergoeding te moeten betalen aan die directies. Of de getrapte verantwoordelijkheid in het kwadraat. Journalisten zouden voor minder een verzekering voor beroepsaansprakelijkheid afsluiten (pagina 7).

Het meest verontrustend zijn wel degelijk de veroordelingen op zich. Om te beginnen getuigt de 14de Kamer van een zelden vertoond gebrek aan feeling voor het journalistieke functioneren - de hemeltergende miskennis van het journalistieke bronnengeheim is maar een illustratie. Bovendien legt de combinatie hiervan met ontstellend hoge schadevergoedingen inderdaad een zware hypotheek op de persvrijheid. Want welke kritische of geëngageerde journalist voelt zich door een dergelijke rechtspraak nu niet geïntimideerd?

Wat te doen? Zelfs de grootste critici van een dubbele aanleg in de rechtsbedeling erkennen dezer dagen, met de 14de Kamer in gedachten, het nut en de noodzaak van de mogelijkheid van een hoger beroep. Daarbij valt te hopen dat deze beroepsinstanties wel rekening zullen houden met de Europese verdragsnormen en rechtspraak inzake persvrijheid, inbegrepen de richtlijn dat schadevergoedingen nooit mogen opgelegd worden met een punitief doel.

Minstens evenveel valt te verwachten van een opwaardering van de zelfregulering in de mediasector. Een Raad voor de Journalistiek, die evenwichtig samengesteld is en deontologische oordelen van hoog allooi aflevert, zou een instantie als de Brusselse 14de Kamer allicht de wind uit de zeilen nemen, en haar dérappages voorkomen. Dat veronderstelt dan alleen dat ook de mediadirecties en politici - eindelijk - hun deel van de verantwoordelijkheid inzake mediadeontologie opnemen.

Pol Deltour

Foto: Johan Van Cutsem

Inhoud

Actueel

Strijd tegen schijnzelfstandigheid wordt opgevoerd
Raad van Europa consolideert bronnengeheim

5

Actueel

14de kamer sluit cirkel rond journalist
X1, Doutrèwe en Verstraeten joegen journalisten op kosten
Zich verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid

6-7

Het journalistendebat

Pers en extreem-rechts

8-9-10-11

Actueel

Fonds Pascal Decroos
Onder embargo

11

Nieuws uit verenigingen

Zijn er teveel journalisten onder ons?
Ronny Ceuleers voorzitter Vlaamse Sportpersbond

12

Mensen achter het nieuws

Roger de Neef: 'Ezels doen aan journalisten denken'

13

Nieuws uit verenigingen

Kandidaten voor de Erkenningcommissie gezocht
Afdeling Antwerpen-Limburg zoekt vertegenwoordiger
Jaarverslag: Huisvesting en communicatie

14

Jobbank

15

Persjongens en -meisjes incasseren zware klappen in 14de burgerlijke kamer van Brusselse rechtbank.

foto: Johan Van Cutsem

"Met ontroering gaan onze gedachten naar deze voorlopers, deze veteranen die in avontuurlijke jaren, naar eigen wet en regel, de grondslagen hebben gelegd van een beroep dat nieuw was, onbekend en miskend. Hun werkinstrumenten waren in niets vergelijkbaar met het materiaal waar wij vandaag over beschikken, maar het zijn deze leermeesters die voor ons een techniek hebben ontwikkeld, een traditie hebben gevestigd en een beroepsethiek hebben opgebouwd. Zij leerden ons de wereld om ons heen gade te slaan en er de markante gebeurtenissen van vast te leggen. Wij zijn hen dankbaar." (Joseph Van den Hoeck, voorzitter van de Algemene Bond van fotoreporters van de Belgische pers op 8/10/1976).

foto: Archief Ben Van Doorne

Strijd tegen schijnzelfstandigheid wordt opgevoerd

Staking bij Le Soir, actieplan in de steigers bij federale regering

De strijd tegen het fenomeen van de valse zelfstandigen in (onder meer) de journalistiek wordt op meerdere fronten tegelijk gevoerd. Terwijl drie ministers in de federale regering een globaal actieplan aan het uitwerken zijn, buigt de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid zich opnieuw over het dossier. Intussen legden de redacties van Le Soir en Le Soir Illustré zelfs een dag het werk neer, teneinde de regularisering van 41 valse zelfstandigen te bekomen.

Vooraf die laatste actie gooide hoge ogen. Journalisten staken sowieso al niet snel, laat staan dat ze dat voor de zelfstandige collega's in hun midden doen. Toch lag er op vrijdag 3 maart jl. geen 'Le Soir' in de brievenbussen of krantenkiosken. De actie werd overigens door een overgrote meerderheid van de betrokken redacties gesteund: 89 journalisten stemden voor, 13 tegen, 3 onthielden zich. Een verklaring biedt allicht ook de even onjuiste als onoordeelkundige bewering van de directie van uitgeverij Rossel dat ze van valse zelfstandigen in de groep 'geen weet had'. Een stelling die trouwens ook door hoofdredacteur Guy Duplat verdedigd werd. Volgens de jongste geruchten zou het incident wel degelijk vruchten afwerpen. Alvast een tiental 'valse zelfstandigen' kunnen zich zeer binnenkort aan een regularisering tot werknemer met een bediendencontract verwachten.

Raad van Europa consolideert journalistiek bronnengeheim

In de schoot van de Raad voor Europa is een Aanbeveling aangenomen tot versterking van het respect voor het journalistieke bronnengeheim. De tekst breidt de bescherming expliciet uit tot de inbeslagneming van documenten, de huiszoeken op redacties en het onderscheppen van communicaties van de journalist. Alleen "dwingende maatschappelijke noden", die vooraf wettelijk omschreven worden, kunnen een inbreuk op het bronnengeheim rechtvaardigen.

De Aanbeveling is goedgekeurd door de vertegenwoordigers van de ministers van Buitenlandse Zaken van de 41 lidstaten van de Raad van Europa.

Ze haakt in op het arrest van het Europees Hof voor de Mensenrechten in de fameuze zaak-Goodwin. Deze Londense journalist was door de Britse justitie veroordeeld voor het niet onthullen van zijn informatiebron in een dossier van bedrijfsfraude. Het Hof voor de Mensenrechten floot de Britse rechtscollages in 1996 terug, wegens schending van artikel 10 van het Europese Mensenrechtenverdrag.

In zijn Aanbeveling van afgelopen week consolideert de Raad van Europa het principe van het journalistieke zwijgrecht, en breidt het expliciet uit tot huiszoeken, inbeslagnames en het onderscheppen van briefwisseling, telefoonconversaties of andere communicaties van de journalist.

In een volgende editie komt De Journalist op dit onderwerp terug. (PD)

Sinds meerdere jaren stelt de Vereniging van Beroepsjournalisten (AVBB/VVJ) met lede ogen vast dat de werkgevers in de mediasector alsmear vaker een beroep doen op schijnzelfstandigen. Het gaat dan om journalisten die feitelijk onder dezelfde arbeidsvoorwaarden werken als mensen met een bediendencontract, maar daarvoor nooit met een vast contract zijn bedacht. De voordelen voor de werkgever zijn legio: (valse) zelfstandigen zijn veel makkelijker manipuleerbaar als werkkraft, en bovendien kosten ze in het bijzonder aan sociale zekerheidsbijdragen stukken minder geld.

Precies omwille van dat laatste - de ontduiking van sociale bijdragen - pakte ook de regering-Verhofstadt het probleem aan. Drie ministers werden aan het werk gezet: minister van Arbeid Laurette Onkelinx (PS), minister van Middenstand Jaak Gabriëls (VLD), en minister van Sociale Zaken Frank Vandebroucke (PS). Het is de bedoeling dat zij binnen afzienbare tijd een globaal actieplan opzetten om het verschijnsel van de schijnzelfstandigheid uit de wereld te helpen.

Een belangrijke voorzet in dat verband werd overigens al gegeven door het NCMV, de belangenorganisatie van zelfstandige ondernemers. Zij legde niet zo lang geleden een vrij precieze evaluatielijst voor die moet toelaten echte van valse zelfstandigen te onderscheiden (zie De Journalist van september/oktober 1999, pagina 15).

In hetzelfde verband voert de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) op dit ogenblik haar controles aan het adres van (onder anderen) de mediabedrijven op. Dat zou niet zonder gevolgen blijven. Alvast in het geval van een omroep is er in RSZ-kringen sprake van een openstaande rekening van 400 miljoen frank.

(PD)

14de kamer sluit cirkel rond journalist

Uitgever van Télémoustique profiteert dubbel van getrapte verantwoordelijkheid in perszaken

De 14de Kamer van de Brusselse burgerlijke rechtbank laat opnieuw van zich spreken. Zopas veroordeelde ze twee Vlaamse journalisten tot royale schadevergoedingen omdat dezen een Brusselse advocaat al te snel in de extreem-rechtse hoek zouden gesitueerd hebben. Uitgever Mediaxis moet niets betalen, méér, zij houdt aan de hele zaak zowaar zelf een schadeloosstelling over.

[Pol Deltour](#)

In het oog van de storm staat een artikel dat op 2 juli 1997 in het Franstalige weekblad Télémoustique verscheen. De journalisten Raf Sauvillier en Hilde Geens hadden het daarin over de "troebele relaties" van Daniël Cardon de Lichtbuer, de patroon van het toen pas opgerichte Europees Centrum voor Vermiste Kinderen. Passeerde eveneens de revue: José Saels, een nogal bekende, zij het intussen overleden advocaat van de Brusselse balie. Het waren zijn weduwe en twee kinderen die het moeilijk hadden met het artikel in Télémoustique, en daar zelfs met een proces tegenaan gingen. Humo, waarin nochtans een identiek artikel verscheen, ontsprong de dans, en dat heeft allicht alles te maken met de Nederlands-

onkundigheid van de familie Saels.

De journalisten omschreven José Saels als een "notoir lid van Brussels extreem-rechts". Contacten van Saels met figuren als 'zwarte baron' Benoît de Bonvoisin, de toenmalige Franse FN-leider Jean-Marie Le Pen, en voormalig Schaarbeeks burgemeester Roger Nols moesten die stelling staven.

Volgens de weduwe en kinderen van José Saels gingen de twee journalisten daarin echter veel te ver. Zij weerleggen formeel elke assimilatie van hun vader (en tevens van henzelf) met extreem-rechts. Een stelling, die de 14de Kamer van de Brusselse burgerlijke rechtbank met hen deelt.

XI, Doutrèwe en Verstraeten joegen journalisten eerder al op kosten

[Pol Deltour](#)

De 14de burgerlijke Kamer van de Brusselse rechtbank is met het vonnis in de zaak Saels niet aan haar proefstuk toe. In het recente verleden joegen de drie rechters ook al andere (Franstalige) journalisten zwaar op kosten. In al die gevallen werd de 14de Kamer voorgezeten door dienstdoend voorzitter Françoise Weill. Een krasse zestiger, die in haar vonnissen graag citeert uit de Franse krant Le Figaro en uit een juridische studie van PSC-coryfee Joëlle Milquet over de aansprakelijkheid van de pers. Hieronder een bloemlezing uit het werk van rechter Weill zelf.

X1 Et Co.

In maart 1999 veroordeelde de 14de Kamer het Franstalige satirische weekblad Pan voor zijn opstelling in de zaak X1. Volgens de rechters had Pan zich te zwaar vergrepen aan rijkswachter Patrick De Baets en een collega, de oorspronkelijke ondervragers van Regina Louf en notoire 'believers' inzake het bestaan van pedofiliënnetwerken. Het blad moest daarom 300.000 frank morele schadevergoeding betalen aan de twee BOB'ers.

In oktober '99 behandelde de 14de Kamer een schadeclaim van rijkswachtercommandant Jean-Luc Duterme rond hetzelfde dossier X1. Als chef van De Baets en zogenaamd 'disbeliever', was Duterme door het weekblad Télémoustique vrij hard aangepakt. Voldoende om in dit geval een schadeloosstelling van 500.000 frank op te leggen, oordeelde rechter Weill.

Een maand later haalde rijkswachter De Baets, dit keer geflankeerd door vier collega's, een nieuwe slag thuis. Het weekblad Le Soir Illustré had namelijk gelijkaardige dingen geschreven over hem als Pan had gedaan. De 14de Kamer kende De Baets een schadevergoeding van 990.000 frank toe, elk van de vier andere BOB'ers 297.000 frank, zegge en schrijve 2.178.000 frank in het totaal. Een geluk bij een ongeluk: de schadeëis van De Baets & Co. beliep zowaar het tienvoudige van de toegekende som!

Martine Doutrèwe

Nog in de nasleep van de affaire Dutroux kreeg Le Soir Illustré het de voorbije paar jaar aan de stok met de weduwnaar en drie kinderen van de over-

leden Luikse onderzoeksrechter Martine Doutrèwe. De ruzie betrof een berichtgeving over de zo te zien niet helemaal zuivere zakelijke banden van de echtgenoot van Doutrèwe, advocaat Guy Wolf. De artikelen werden geïllustreerd met de bekende vakantiefoto van Martine Doutrèwe in badpak. Eind '97 was Le Soir Illustré hiervoor al veroordeeld, maar naar aanleiding van die uitspraak kwam het blad op de feiten terug en volhardde het in zijn verhaal.

De 14de Kamer rekende de journalisten hiervoor 750.000 frank aan. Bijzonder kies in dat vonnis van 23 december 1999 was dat rechter Weill doof en blind bleef voor het argument van de journalisten dat ze onmogelijk hun informatiebronnen konden onthullen. Hierdoor, aldus de journalisten, was het hen onmogelijk de reële betrouwbaarheid van hun berichtgeving aan te tonen.

Rita Verstraeten

Ook de KBLux-zaak maakte intussen haar eerste slachtoffers. Een paar jaar terug ging krant La Dernière Heure uitgebreid in op de persoon van Rita Verstraeten, de steenrijke erfgename van tabaksgigant Roger Gosset. Lovend voor Verstraeten was die berichtgeving niet.

De vrouw eiste 5.000.000 frank van journalist Gilbert Dupont, maar daar ging in het vonnis van eind januari jl. een ferm stuk af. Volgens de 14de Kamer volstond 350.000 frank ook al om het morele leed van Rita Verstraeten te compenseren.

Fiscale fraude

Zo verwijt de rechtbank aan Sauviller en Geens om onvoldoende in rekening te hebben gebracht dat José Saels, toen hij nog in leven was, zelf elke assimilatie met extreem-rechts weigerde. Dat deed hij notabene ook in een boek van twee Franstalige collega-journalisten, Brewaeys en Deliège, over 'de Bonvoisin & Cie'. Zegt de rechtbank: "Het feit dat een advocaat de verdediging op zich neemt van deze of gene cliënt, impliceert nog niet dat hij de filosofische opties of politieke opinies van die cliënt zou delen."

Dezelfde redenering wordt gevolgd voor wat de (vermeende) contacten tussen Saels enerzijds, en Le Pen of Nols anderzijds betreft. Overigens stoort de rechtbank zich ook nog aan andere allusies die door de journalisten worden gemaakt. Uit het vonnis: "Ook al klopt het dat meester Saels de raadsman geweest is van baron de Bonvoisin in een serie dossiers van fiscale fraude (...), dat machtigt de journalisten er nog niet toe te schrijven dat Saels de baron achter de schermen heeft gesteund bij alle frauduleuze intriges en machinaties die deze in de voorbije vijftien jaar heeft opgezet."

Volgens de Brusselse rechters staat vast dat Sauviller en Geens zich niet als zorgvuldige en verantwoordelijke journalisten gedragen hebben, zoals het algemeen aansprakelijkheidsprincipe van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek nochtans voorschrijft. De twee journalisten worden dan ook veroordeeld tot het betalen van een schade-loosstelling van 100.000 frank aan elk van de drie eisers. Bij het vaststellen van dat bedrag, rekenden de rechters extra aan dat Sauviller en Geens "toegegeven hadden aan de verleiding om zich te vergrijpen aan een overledene, die per definitie niet meer bij machte was om zich te verdedigen".

Getrapt

Wie de dans ontspringt, is de uitgever van Télémoustique, de Antwerpse n.v. Mediaxis. De 14de Kamer verwijst daarvoor naar artikel 25 van de Grondwet, dat voor de pers in een 'getrapte' verantwoordelijkheid voorziet. Met andere woorden: is de journalist gekend, dan kan diens werkgever niet ter verantwoording geroepen worden. Niet zo lang geleden bevestigde het Hof van Cassatie dat principe nog een keer.

De rechtbank gaat trouwens nog een fikse stap verder, door de familie Saels zowaar te verwijten de uitgever sowieso lastig gevallen te hebben. Vooral dochter Saels, een advocate, mag toch verondersteld worden de betreffende wetgeving en rechtspraak te kennen, aldus de rechters. Het kost de familie Saels een schadevergoeding van 25.000 frank wegens 'tergend geding' aan Mediaxis. Af te trekken van de 300.000 frank die ze van de journalisten incasseren, welteverstaan.

Raf Sauviller kan voorlopig niet veel commentaar kwijt op het vonnis, maar duidelijk is volgens hem wel dat het "aan alle kanten ram-melt". Er is alvast hoger beroep aangetekend, dit "in het vooruit-zicht van alle mogelijke verdere stappen die zich zouden opdrin-gen".

Sauviller ziet overigens geen reden om naar een andere advocaat uit te kijken, dan degene die uitgever Mediaxis ter beschikking stelt. Meester Alain Beerenboom en diens stand-in Van Melkebeke doen puik werk, vindt hij.

Maar wringt het hem dan niet dat die advocaten een bijzonder ambiguë rol spelen, door ten gronde de journalisten wel te verdedi-gen, maar in hun verhouding met de uitgever radicaal achter die laatste te gaan staan? Raf Sauviller: "Ach, zolang de uitgever ons aan het eind maar vrijwaart, is er voor mij niets aan de hand."

Zich verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid: een aanrader

De verzekering voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand die de AVBB voor haar leden heeft ondertekend, is niet uitsluitend bedoeld voor journalisten die te maken hebben met 'gevoelige' dossiers, belangrijke faits divers of grote reportages. Zij is bestemd voor alle beroepsjournalisten of stagiaars, zowel zelfstandige als loon-trekkende.

De verzekering beoogt drie dingen :

- 1) Rechtsbijstand voor de burgerlijke rechtscolleges, de strafrechtscolleges en voor de journalist in loonverband, voor de arbeidsgerechten, dit vanaf de "schadeclaim" (zijnde een klacht, een oproeping door de politie, een protestbrief van een rechthebbende, de dreiging om naar het gerecht te stappen, een ontslag...).
- In al die gevallen geniet de verzekerde van rechtsbijstand met inbegrip van de erelonen van een advocaat.
- 2) Het dragen van eventuele schadevergoedingen waartoe de journalist veroordeeld kan worden, dit tot een bedrag van 10 miljoen frank. Gedekt wordt de schade veroorzaakt aan derden in de uitoefening van zijn of haar journalistieke activiteit. Het gaat onder meer om de schade die voortspuit uit fouten, vergissingen, onnauwkeurigheden, weglatingen, indiscreties, maar evengoed uit het verlies, de vernietiging of de verdwijning van documenten die om beroepsredenen bijgehouden werden.
- 3) Tenslotte is er de dekking van lichamelijke, stoffelijke of onstoffelijke schade die de journalist bij de uitoefening van zijn beroep aan een derde toebrengt.

Voor meer info : het AVBB- secretariaat of Mevr. Kaat BAMELIS, onze verzekeraar
Tel. 02/674.91.06 - fax 02/674.99.20

Het journalistendebat

Pers en extreem-rechts: het journalistendebat

De discussie wordt momenteel op zowat alle redacties uitvoerig gevoerd: hoe als nieuwsverstrekker om te gaan met extreem-rechts in het algemeen en met het Vlaams Blok in het bijzonder? Doodzwijgen? Behandelen als een normale partij? Wel voor het voetlicht brengen, maar dan alleen wanneer het aparte (ondemocratische) karakter van de partij daarbij tot uiting komt?

Dat het antwoord niet simpel is, bewijst het feit dat ook in alle buurlanden het debat levendig is. Dat verantwoordt meteen waarom de AVBB noch de VVJ het probleem als 'deontologisch' willen kwalificeren, en er dito richtlijnen over willen maken. Deontologie draait rond minimumgedragsregels waarover een verregaande consensus bestaat, en dat is rond de benadering van extreem-rechts dus allerm minst het geval.

Het belet niet dat ook de VVJ het debat aangaat. Aan diverse journalisten vroegen we om hun hoogstpersoonlijke mening over het onderwerp, vertrekkende vanuit de centrale vragen: doen we het goed, en zo neen wat kan er beter? Het resultaat was een bonte verzameling van beschouwingen, kritieken en suggesties. Misschien bevruchten ze ook uw gezonde journalistenverstand. (LS/PD)

Wie zet het Blok eigenlijk in het zonnetje?

Luc Standaert

Als het over de manier gaat waarop de pers moet omgaan met extreem-rechts - en in Vlaanderen dus met het Vlaams Blok - moet ik altijd denken aan wat Filip Dewinter ettelijke jaren geleden zei over toenmalig Humo-journalist Hugo Geysels. Geysels waarschuwde in een zeer vroeg stadium voor het racistische en uiterst rechtse gedachtengoed van de volgelingen van Karel Dillen. Maar: "Als Hugo Geysels er niet geweest was, dan hadden we hem moeten uitvinden", aldus Dewinter. "De publiciteit die die man voor ons gemaakt heeft, hadden we nooit kunnen betalen."

Ik vrees dat het sindsdien niet verbeterd is. Integendeel, het is erger geworden. Want wat is de ratio achter de actie van een Franstalig minister, die een congres van het Vlaams Blok in Brussel probeert te verbieden, goed wetend dat hij geen poot heeft om op te staan? Wil hij het fascisme bestrijden, of wil hij scoren bij de eigen achterban? Je kan een politicus nooit kwalijk nemen dat hij die achterban in het achterhoofd houdt, maar als het resultaat is dat de Blok-leiding in het centrum van Brussel, beschermd door de rijkswacht en voor de tv-camera's 'Vliegt de blauwvoet' mag zingen, en de staat bovendien het Blok een dwangsom van 1 miljoen moet betalen, begin ik te twifelen aan de goede zin van de actie en de goede trouw van de minister in kwestie.

Ander voorbeeld: het Johan Leman-interview in Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg waarin de directeur van het Centrum voor de bestrijding van het racisme ervoor pleitte de 'democraten' weg te halen uit het Vlaams Blok, en het woud van vermanende vingertjes dat opstak vanuit de politiek. Het was niet de gelukkigste uitspraak van Leman, maar niemand kan twifelen

aan zijn oprechte bekommernis. Maar wat was de eerste bekommernis in de politieke reacties? Ging het er echt om de kiezer weg te lokken van het Blok, of ging het er weer om het eigen democratische imago te bevestigen?

En wat doet de pers? De pers brengt verslag uit. Al is dat fout, zo weten we nu. Van de reclameman van premier Verhofstadt. De pers moet niet berichten over extreem-rechts, zo zei hij onlangs voor de VRT-camera, vlak nadat hijzelf een reusachtige schijnwerper op het Blok had gericht. Maar waarover moeten we zwijgen? Over het Blok zelf? Want als het erop aankomt, berichten we daar niet zo gek veel over. Of moeten we zwijgen over de anti-Blok-acties? Want wie brengt het Blok in het nieuws: het Blok dat een congres houdt, of de minister die probeert dat te verbieden? Gerolf Annemans die een vraag stelt, of Noël Slangen die weigert te antwoorden?

De 'Blok-busters' moeten onderscheid leren maken tussen twee dingen: extreem-rechts bestrijden, en het eigen democratische gehalte belijden. Het is op zich zeer eerbaar te gaan betogen tegen uiterst rechts, om duidelijk te maken waar je staat. Maar daarmee bestrijd je uiterst rechts niet, daarmee lok je geen kiezers weg. Dat laatste doe je niet door aan te tonen hoe slecht de ander is, maar hoe goed je zelf bent. Door een beleid bijvoorbeeld.

En de pers, die moet berichten, want het is onwaarschijnlijk dat manipulatietechnieken die algemeen verderfelijke geacht worden, ineens eerbaar worden als het over extreem-rechts gaat.

Luc Standaert is politiek verslaggever bij Het Belang van Limburg en voorzitter van de Raden van Bestuur van de AVBB en de VVJ.

Het journalistendebat

Schuldig verzuim

Paul Goossens

Ondanks het degelijk werk van vele journalisten zit de Vlaamse pers met het Blok grondig in de knoop. Extreem-rechts confronteert de media immers met de zeer problematische consequenties van de actuele normen in beroep en sector. Sinds de commerciële strategen het in de branche voor het zeggen kregen - de start van VTM in 1989 was een scharniermoment - gingen ook de redactionele doelstellingen schuiven. De referenties naar de maatschappelijke betekenis van kranten, weekbladen en omroepen kwamen in de verdrukking of werden, zoals bij De Morgen, zonder veel complimenten geschrapt. Middels workshops, seminaries en praatjes van de bazen over doelgroepen, oplagecijfers en marktsegmentatie evolueerde het professioneel denken. Het past zich aan de nieuwe machtsverhoudingen en gevoeligheden aan. De "journalistiek zonder mening" werd uitgevonden en die komt er in essentie op neer dat de journalist op de vlakte en buiten het gewoel blijft. De lezer krijgt de pro's en contra's, zodat de auteur, annex de redactie zich met de kleurloze deugden van objectiviteit en neutraliteit mag tooien.

Uit deze gedesengageerde journalistieke doctrine hebben het Vlaams Blok en extreem-rechts maximaal profijt kunnen puren. Hun publicaties werden niet of onvoldoende uitgevlooid, hun kieslijsten en personeel nauwelijks gescreend, hun financiering en organisatie niet doorgelicht en evenmin werden de etnische uitgangspunten - de rode draad door heel het Blok-programma, zowel inzake familiale politiek, cultureel beleid als de 70 punten - als racistische tijdbommen gedetecteerd. Dit elementaire werk gebeurde niet, omdat zo'n project haaks op de journalistieke dogma's en codes van de jaren negentig staat. Het impliceert immers een uitgesproken politiek engagement en dito standpunten.

Wegens de racistische, want etnische fundamentals van al de kopstukken van Vlaams extreem-rechts, is er met het Blok geen vergelijk mogelijk. Het hoort door alle democraten systematisch en continu bestreden te worden. Precies op dit punt haken de media af. Ze willen informeren, charmeren, entertainen en zeker ontroeren, maar vooral niet strijden. A fortiori niet als het rond controverie politieke en ideologische thema's gaat. Het kan lezers, luisteraars en kijkers afschrikken en vooral vervelen, is dus slecht voor de oplage, de kijkcijfers en de omzet.

Dat verklaart ten dele waarom geen enkele redactie het tot dusver nodig oordeelde om tenminste één journalist exclusief voor de studie van extreem-rechts vrij te maken. Terwijl de rechts-radicalen zich op de meest professionele wijze in de samenleving vastzuigen, worden ze door de media, inclusief de kwaliteitspers, op een totaal amateuristische manier gecovert. Niet de vraag wie voor dit schuldig verzuim verantwoordelijk is, moet ons vandaag bezig houden, wel hoe we er zo vlug mogelijk een eind aan kunnen maken.

Paul Goossens is redacteur bij Knack.

Journalistiek cordon sanitaire is waardeloos

Rolf Falter

Feiten zijn heilig in de journalistiek. Perfecte objectiviteit mag dan al een illusie zijn, het métier bestaat erin te trachten die feiten zo nauwkeurig mogelijk weer te geven, ze te analyseren, de lezer-luisteraar-kijker te informeren. Een echt goede journalist ben je pas als je meningen en feiten die lijnrecht ingaan tegen je eigen opinies en verwachtingen even betrouwbaar doorgeeft als ideeën en gebeurtenissen die je welgevallig zijn. Totdat je de nieuwsconsument zoveel als mogelijk gegevens hebt aangereikt waarmee hij zijn oordeel kan vormen.

Moet je dan over het Vlaams Blok berichten zoals over elke andere politieke partij? Ja, niet meer, niet minder, en even kritisch. Dus moet je melden dat de top politici van het Vlaams Blok zo keurig en vriendelijk kunnen zijn als Jef Turf en Louis Van Geyt destijds. Maar ook dat die partij nog veel minder interne democratie kent als andere partijen en in sommige van haar standpunten voortdurend in conflict dreigt te komen met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Zoveel mogelijk gegevens, het volledige beeld, dat is wat de nieuwsconsument wenst.

Het cordon sanitaire is in de journalistiek waardeloos. Zodra je in je métier van leverancier van zoveel mogelijk correcte informatie een aantal producten op het rek laat staan om je klant tegen zichzelf te beschermen, ben je impliciet drie dingen aan het doen.

1. Je gaat ervan uit dat je de lezer-luisteraar-kijker moet beschermen tegen uitstekende journalistiek over het verkeerde onderwerp, wat nog een stap verder gaat dan het beletten van excessen

en verkeerde informatie die ontstaat uit onprofessionele journalistiek.

2. Je geeft, zeker bij de zogenaamde 'kwaliteitskranten' blijk van pretentie tegenover lezers die steeds vaker beter opgeleid en beter betaald zijn dan jezelf en die precies voor informatie bij jou komen aankloppen.
3. Je schrijft je in in een oeroude Vlaamse traditie van onuitroeibaar paternalisme. Onderpastoors en onderwijzers wezen het gewone volk er destijds op dat agrarisch Vlaanderen katholiek en Vlaams was, De Standaard moest lezen en vanwege de erfzonde, niet over sex mocht spreken en schrijven. Feitelijke klonen van onderwijzers en onderpastoors vandaag zien het half-verstedelijkte Vlaanderen liefst als links - beter nog : links-liberaal -, met De Morgen als spreekbuis en een volk dat, vanwege de jaren dertig, maar één taboe meer heeft : extreem-rechts.
4. Adolescenten die in de dag van hun leraren ingeprent krijgen hoe verderfelijk extreem-rechts wel is, surfen 's avonds op het internet naar de site van het Vlaams Blok. Elke generatie heeft haar verboden vruchten. Wie denkt feiten en meningen nog onder controle te kunnen houden of zelfs maar te beïnvloeden maakt zich illusies. Beter is: gewoon je métier naar behoren blijven uitoefenen. Ongeacht de inhoud van het nieuws.

Rolf Falter is politiek redacteur bij De Standaard.

Het journalistendebat

Het Blok is géén respectabele partij

Pol Deltour

Natuurlijk zijn Gerolf Annemans en Frank Vanhecke geen onopgevoede boerelullen. Geeft Joris Van Hauthem academisch gezien een niet onaardige indruk, wanneer hij mensen voor zijn zweverige analyses probeert te winnen. En lijkt zelfs Filip Dewinter niet op elk moment een brallerige demagoog en platvoerse moppentapper. Maar verantwoordt dat beetje schijnsérieus dat journalisten deze vier heerschappen – en met hen iedereen van het Vlaams Blok – ook voor vol aanzien? Het is mijn strikt persoonlijke overtuiging dat sommige Vlaamse journalisten zich te veel op sleeptouw laten nemen door het Blok. Het Vlaams Blok is geen respectabele partij. Een partij die zoiets egocentrisch en haatdragends, zoiets onmenselijks als het gekende zeventigpuntenprogramma verkondigt, verdient niet de aandacht, het begrip en het respect die de zogenaamde traditionele maar wél democratische partijen wel verdienen. Ook niet van de pers. Ik maak me sterk dat het gros van de Vlaamse journalisten er net zo over denkt. Het spijtige is alleen dat enkele externe factoren die gezonde common sense lelijk doorkruisen. Factoren, waar de journalisten zelf niet de hand in hebben.

Zo is er het Vlaamsnationalistische karakter van het Blok, dat die partij bindt met vele andere Vlamingen, democraten inclusief. Stom toch, hoe ook Vlaamse journalisten zich aldus laten verleiden tot min of meer verregaande objectieve bondgenootschappen met een rechtsextremis-

tische partij. Complicerende factor nummer twee: de respectabiliteit die de politieke wereld metertijd zelf aan het Vlaams Blok gegeven heeft. Dit stelt vooral de omroepen, die immers aan een neutraliteitsplicht gebonden zijn, voor problemen. TV-Brussel kan er van meespreken. De zender is door het Blok op korte tijd drie keer voor de Vlaamse Geschillenraad gedaagd omdat ze onvoldoende aandacht zou geven hebben aan parlementaire tussenkomsten van die partij. De politieke respectabilisering van het Blok vond een voorlopig hoogtepunt in de opname van Vlaams Bloklers in diverse parlementaire onderzoekscommissies. Iemand als Gerolf Annemans moet je zo'n kans niet geven: de man lekt informatie als een zeef, maar eist daarvoor van de journalisten wel een behoorlijke airplay en andere loyaleit op. Klopt, zoals ook alle andere politici doen. Alleen heeft die praktijk van geven en nemen in het geval van het Blok een voor de democratie bijzonder pervers effect. Iemand als Annemans is het nooit om de verbetering van Justitie of om de kwaliteit van de voedselvoorziening te doen geweest, slechts om het barsten van België en de installatie van een raszuiver en autoritair staatsbestel.

Pol Deltour is algemeen secretaris van de AVBB en WJ.

Correct informeren

Paul Geudens

Journalisten hebben in een democratie niet enkel het recht, maar ook de plicht te informeren. Wie die taak ernstig neemt, kan niet blind en doof zijn voor een belangrijk politiek verschijnsel dat zich het jongste decennium in Vlaanderen manifesteerde, namelijk de opkomst van radicaal rechts. Zeker, in het programma van het Vlaams Blok zitten standpunten die vanuit democratisch en ethisch oogpunt, onaanvaardbaar zijn. Zij vragen om een zeer kritische opstelling, soms om een publieke veroordeling. Maar zij wettigen hoegenaamd geen desinformatie. Zij rechtvaardigen geen doodzwingen van die partij. Niemand kan en mag langs de opgang van het Vlaams Blok heen kijken. En zeker niet langs de problemen die die partij aankaart. De maatschappelijke pijnpunten die ze de jongste jaren aandroeg, zijn reëel. Het is niet omdat het Blok ze aanhangig maakt, ze uitvergroet, en ze vervolgens electoraal tracht te verzilveren, dat ze niet zouden bestaan. Het is niet omdat de oplossingen die het Blok voorstelt niet de juiste zijn, dat de maatschappelijke vragen die het stelt, allemaal onterecht zouden zijn. Het signaal dat 600.000 kiezers hebben gegeven, moet ernstig worden genomen. Journalisten kunnen en mogen dat niet bagatelliseren of

veronachtzamen.

Niet doodzwingen dus, maar evenmin verkramppt reageren. Zoals de andere politieke partijen vandaag doen. Keer op keer brengen zij het Blok in de aandacht, en dwingen het in een martelaarsrol van één-tegen-allen. Hun verwijt, dat de Vlaamse pers te veel aandacht heeft voor het Blok, klinkt dan ook ongelooftwaardig. Bij gebrek aan een eigen antwoord, schieten zij op de boodschapper.

Hoe moet het Vlaams Blok dan wel benaderd worden? Met democratische middelen en waakzaamheid. Door de lezer, de luisteraar, de kijker op een correcte én volledige manier te informeren. Met een doorlichting van de signalen die het Vlaams Blok en zijn kiezers uitzenden. Met een kritische analyse van hun voorstellen en standpunten. Kortom, met een eerlijk onderzoek van de voedingsbodem voor extremisme, van welke kant het ook komt. Het is niet door de moeilijkheden te negeren of onder de mat te vegen, dat ze worden opgelost. Integendeel.

Paul Geudens is politiek verslaggever en commentator bij Gazet van Antwerpen.

De beperktheid van de 'vierde macht'

Luc Demullier

De media waarschuwen al maanden tegen de zeepbel van de internetaandelen. De beleggers blijven zich echter met ware doodsvrechting op deze aandelen storten. Brengen de media deze waarschuwing uit verantwoordelijkheidsgevoel of uit betweterigheid? De vraag is eigenlijk irrelevant. Feit is dat tot op vandaag het gelijk van de pers en het ongelijk van de beleggers niet bewezen is. Waar sta je dan als journalist?

Ditzelfde gevoel bekruipt me bij de vraag of de media genoeg doen tegen de opkomst van extreem-rechts. Deze vraag gaat uit van de vooronderstelling dat de media inderdaad "de vierde macht" vormen, die de andere machten controleert en zodoende de democratie bewaakt. De term "de vierde macht" is door de Amerikanen bedacht. Over de grote plas heeft de benaming enige betekenis.

Amerikaanse politici, bedrijfsleiders, ambtenaren, organisaties en wat niet al hebben ontzag voor de macht van de media, die projecten en carrières kunnen maken of breken. In Vlaanderen beperkt de macht van de pers zich tot het spelletje van de agenda-setting. En zelfs in Amerika moet je de vierde macht zwaar relativiseren. Bij de voorverkiezingen voor de republikeinse nominatie kozen de grote kranten in New York de kant van John McCain. George Bush jr. won deze voorverkiezing. Waarom reageert de bevolking op een eigenwijze manier en houdt ze geen rekening met de wijsheid die de pers haar voorhoudt? Waarom stemt een steeds groter deel van de Vlamingen extreem-rechts? Aan de Vlaamse pers zal het niet gelegen zijn, want die verschilt niet fundamenteel van pakweg de pers in Wallonië of Nederland, waar extreem-rechts geen poot aan de

Het journalistendebat

grond krijgt. Licht het aan de politici? Ook hier lijkt het antwoord me niet evident. Je kan makkelijk enkele politici met de vinger wijzen, maar wat doe je met de schandalen rond de Bende van Nijvel, Augusta, Dutroux...? Toch niet bepaald het monopolie van Vlaanderen. Zolang de vraag naar het waarom niet op een sluitende

manier beantwoord is, heeft het weinig zin de vraag te stellen naar wat je er tegen kan doen. Het benieuwt me in de bijdragen van de collega's hun antwoord op deze waarom-vraag te lezen.

Luc Demullier is hoofdredacteur van Het Volk.

De weegschaal van het nieuws herijken

Farid El Mabrouk

Net zoals de politieke wereld niet altijd goed weet hoe extreem-rechts aan te pakken, zijn journalisten het niet altijd eens over hoe het Vlaams Blok in hun medium aan bod moet komen.

Dat het Blok niet meer kan worden doodgezwegen, daarover is vrijwel iedereen het eens. Het zou immers betekenen dat je 15 procent van de kiezers simpelweg negeert en de kans onbenut laat hen van antwoord te dienen. Maar anderzijds moeten we er ons - als belangrijke speler in de democratie - van bewust zijn dat extreem-rechts het niet altijd zo begrepen heeft op de grondwettelijke verworvenheden en democratische principes. En dat juist de media een essentiële schakel vormen in de verwezenlijking van de strategie van extreem-rechts. Het is des te meer oppassen geblazen als je weet dat Blok-leiders hun discours voorzien van een laagje vernis. Met de strategie van extreem-rechts in het achterhoofd moeten we dan ook veel meer de afweging maken wat we wel en wat we beter niet schrijven. En als we het dan toch doen, hoe een en ander het best wordt aangepakt.

Essentieel daarbij is de nodige duiding. Als journalist is het onze plicht ook de achterliggende boodschap te brengen. Louter rapporteren wat extreem-rechts zegt of doet volstaat niet altijd. We moeten de Blok-newspeak ook vertalen. Door de verdrukking van het

politieke nieuws in sommige media en de snelheid van de audiovisuele sector, komt duiding echter vaak in het gedrang. De tendens naar snellere, kortere en hapklare nieuwsbrokken komt extreem-rechts bovendien ten goede. Zijn discours steunt immers op oneliners en populistische uitlatingen. Het is een cliché, maar het is inderdaad waar dat je een handvol minuten nodig hebt om één gedachtenkronkel van het Blok te ontcrachten.

We moeten hier dan ook rekening mee houden wanneer we extreem-rechts aan het woord laten of in debat laten treden. Vooral de audio-visuele media dragen een grote verantwoordelijkheid, ook al omdat zij veel meer mensen bereiken.

Tot slot moeten we ons afvragen of we met een overbelichting van faits-divers uit de gerechtelijke sfeer extreem-rechts niet te veel in de kaart spelen. Journalisten moeten de weegschaal waarop ze hun nieuws afwegen misschien nog maar eens laten ijkken. Een maatschappelijk debat, maar zeker ook een debat onder journalisten over media en extreem-rechts zou geen overbodige luxe zijn.

Farid El Mabrouk is politiek verslaggever bij het persagentschap Belga en lid van de Raad van Bestuur van de VJ.

Aanvragen Fonds Pascal Decroos: deadline 10 april

De volgende deadline voor aanvragen van een werkbeurs is voorzien op 10 april. Alle journalisten, zowel beginnende als ervaren, zowel loontrekkende als zelfstandige, komen in aanmerking voor inkomensvervangende beurzen die schommelen tussen 50.000 en 500.000 Bef. Voor dringende aanvragen is een spoedprocedure voorzien waarbij de jury - bestaande uit vier ervaren journalisten/mediaspecialisten - binnen de 14 dagen het voorgestelde project evalueert. Het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek wil bijzondere journalistiek, onderzoeksjournalistiek, stimuleren in de Vlaamse schrijvende en audiovisuele pers. Radio- en televisiedocumentaires, kranten- en magazinerreportage, journalistieke fotoreportages en non-fictieboeken komen in aanmerking. Meer info bij Ingrid Daelemans, Kol. Bourgstraat 90 te 1030 Brussel (tel. 02/705.59.19), of per e-mail: info@fondspascaldecroos.com.

Onder embargo

Els De Temmerman heeft per brief gereageerd op aantijgingen in De Groene Amsterdammer. De journaliste werd zwaar onder vuur genomen door redacteur Arnold Karskens. De man noemde De Temmerman o.m. 'een schande voor de Nederlandse journalistiek en stelt dat zij in haar artikelen 'ongegeneerd liegt'. Jan Luijten, chef buitenland van De Temmermans vroegere opdrachtgever de Volkskrant, neemt het in de kolommen van de VPRO-gids voor de Vlaamse journalistie op en noemt Karskens 'niet goed snik'. ●●● De Beroepsbond van de Belgische sportjournalisten (BBS) heeft de Prijs van de Sportpers voor de beste Vlaamse audiovisuele sportbijdrage van het jaar 1999 toegekend aan 'Niet te Wissen'. Het Canvas-programma, waarin Frank Raes samen met één of meerdere bekende gasten grasduint in het VRT-sportarchief, kreeg de prijs voor de uitzending met Eddy Merckx en Roger De Vlaeminck. Drie jaar geleden werd Raes ook al bekroond voor zijn reportages over boogschutter Paul Vermeiren tijdens de Olympische Spelen in Atlanta. ●●● Steven Somers wordt de nieuwe spreekbuis van Vlaams minister Bert Anciaux. Hij werkte tot nu toe bij P-Magazine als politiek verslaggever. Bij Anciaux volgt hij Peter Slabbynck op die het na zes maanden voor bekeken hield. ●●● Het Algemeen Nederlands Verbond heeft VRT-journaliste Martine Tanghe bedacht met een oorkonde en sculptuur 'omdat haar gehele loopbaan in het teken staat van de promotie van de Nederlandse taal'. De prijs werd op 8 maart uitgereikt in het Vlaams Cultuurcentrum De Brakke Grond in Amsterdam. ●●● De tv-redactie van de VRT krijgt versterking van Lieven Van Gils, die daarvoor zijn stek bij Studio Brussel verlaat. Bij de radiozender presenteerde hij elke zondagmiddag De Sportbrunch. Studio Brussel ziet ook Lieve De Maeyer vertrekken. Zij gaat het internetmagazine Café Belge coördineren. Café Belge is een realisatie van productiehuis Headtrick. ●●● Als hoofdredacteur van Story gaat Louis Van Raak met pensioen na 25 jaar trouwe dienst. Hij stond mee aan de wieg van 'de moeder van alle boekjes' in Vlaanderen. ●●● NV De Vrije Pers lanceert na P-Magazine nu ook 'Ché', 'de maandelijkse overlevingsgids voor de nieuwe man'. 'Aan de toog praten mannen heus niet alleen over auto's, vrouwen en drank. Ze hebben het ook over politiek, over hun werk of over het feit dat ze hun kind moeten gaan halen. Mooi toch. Meteen kijkt hoofdredacteur Alain Grootaers al tegen wat gestrubbel aan. Miss Diamant en Miss België wisten niet dat Ché zo'n blad zou worden, en willen te elfder ure de publicatie van hun foto's tegenhouden via de rechtbank. En bij Medixis hebben ze plots begrepen dat een mannenblad misschien toch wel geld in het laatje kan doen rollen, en starten de binnenkort met 'Menzo'. Mooi zo. ●●● Olivier Lefebvre, voorzitter van het directiecomité van de Brusselse beurs heeft 'Brussels Window on Finance' voorgesteld. Het blad, dat in het Engels verschijnt op 12.500 exemplaren en dat gratis verspreid wordt, moet de zichtbaarheid van de markt en de Belgische ondernemingen vergroten. ●●● Greet De Leenheer, initiatiefneemster van de nieuwe Vlaamse themazender 'Vitaya' die zes maanden geleden een zendvergunning kreeg voor negen jaar, komt binnenkort met enige vertraging op de kabel. Als fitnesskanaal wil Vitaya gezondheid en welzijn belichten voor een breed publiek.

Nieuws uit verenigingen

Zijn er teveel journalisten onder ons?

WJ en Vlaamse mediadirecties steken koppen bij elkaar

Luc Standaert

Wat is de finaliteit van de perskaart? En heeft iedereen die op een redactie werkt wel zo'n document nodig? Voor de Vlaamse mediadirecties is dat maar de vraag. Dat is gebleken tijdens een recent contact van de WJ-leiding met een afvaardiging van de Vlaamse mediadirecties.

Aan tafel zaten Guido Verdeyen (VUM), Felix Porters (RUG), Rudy Bertels (De Persgroep), Hugo Devreese (VRT), Hans Maertens (FET), Christian Van Thillo (voor uitgeverhuis Sparta), Wim Criel (Roularta), Hans Fordyn (Vlaamse Dagbladders), en Alain Lambrechts (Febelma). Aan WJ-kant bleef de afvaardiging beperkt tot algemeen secretaris Pol Deltour en ondergetekende, nadat secretaris Peter Boon en voorzitter van de Raad voor Deontologie Patrick Martens op het allerlaatste ogenblik hadden moeten afhaken.

Op tafel lagen onze gekende voorstellen inzake de Erkenningscommissie, opleiding en deontologie. We formaliseerden onze vragen naar een versterking van het secretariaat van de Erkenningscommissie, de verbetering van de journalistenopleiding tijdens de stageperiode, en de uitbouw van de Raad voor Deontologie tot een slagvaardig zelfregulerend orgaan.

Eerste vaststelling: de Vlaamse mediabazen zien geen rol voor de overheid, noch in de erkenning van journalisten, noch in de deontologie. Inzake de Raad voor Deontologie zijn ze het volstrekt eens met onze keuze voor zelfregulering boven een wettelijke of decretaale regeling. Maar de mediadirecties gaan nog een stap verder. Terwijl wij wel degelijk een rol voor de overheid zien als een van de partners in de private vzw of stichting voor deontologie - overheid die toch als emanatie van de samenleving geldt - wijzen zij ook dat partnership af.

De Vlaamse mediahuizen zitten daarmee op een andere golflengte dan hun Franstalige collega's, die naar verluidt zeer nadrukkelijk kiezen voor een stelsel met een wettelijke basis. Waarmee meteen gezegd is dat het niet makkelijk zal worden voldoende gemeenschappelijke grond te vinden voor een federale regeling.

Bedrijfsgebonden

Het thema opleiding werd niet echt doorgepraat. Op dit punt bepleit de WJ een minimumopleiding voor de hele sector in het kader van de wettelijk geregelde journalistieke stage. Wel werd duidelijk dat sommige mediahuizen geen vragende partij zijn voor een sectorale opleiding, en de voorkeur geven aan een bedrijfsgebonden vorming voor hun journalisten.

Voor de Erkenningscommissie vroegen wij eigenlijk alleen het akkoord van de uitgevers, onze partners in de Commissie, om de federale overheid aan haar verantwoordelijkheid te herinneren. De Erkenningscommissie, opgericht door de Wet van 1963, is een officieel administratief orgaan, behorend tot de Diensten van de eerste minister. Het is wellicht het goedkoopste orgaan dat de Belgische staat ter beschikking heeft, want het wordt al bijna vijfendertig jaar lang gefinancierd door journalisten en uitgevers zelf. Onze vraag was er een naar een minimale overheidsfinanciering, zodat het secretariaat van de Commissie kan worden versterkt.

De mediadirecties zien dat totaal anders, zo bleek. Voor hen is de hoogste prioriteit een herziening van de Wet van 1963, die blijkbaar andere inhoudelijke criteria zou moeten voorzien voor het bepalen van wat journalistiek werk precies is. Voor de uitgevers lijkt het een levensgrote vraag of alle mensen die op hun redacties rondlopen nu echt journalistiek bedrijven, en of ze een perskaart dus wel nodig hebben.

Daarom werd, op voorstel van Christian Van Thillo, besloten het College van hoofdredacteuren de opdracht te geven een studie te maken naar de finaliteit van de perskaart, vooraleer stappen te zetten naar een versterking van de Erkenningscommissie.

Een volgende bijeenkomst is gepland voor begin mei.

We houden u op de hoogte.

Ronny Ceuleers voorzitter Vlaamse Sportpersbond

In zowat alle geledingen zijn de structuren van de journalistenverenigingen momenteel in evolutie. Ook de Vlaamse sportpersbond kreeg zopas een nieuw bestuur.

Op 19 februari werd in het Antwerps Pershuis de stichtingsvergadering gehouden van de Vlaamse Bond Sportjournalisten (VBS).

Bij dezelfde gelegenheid werd ook een nieuw bestuur voor deze Vlaamse Bond verkozen. Voorzitter is Ronny Ceuleers (Gazet van Antwerpen). Hij wordt bijgestaan door ondervoorzitter Gaston Tuch (Het Belang van Limburg) en secretaris Roland Lebuf (Het Nieuwsblad). Penningmeester wordt Herman Meersseman (Het Nieuwsblad). Als bestuursleden werden David Naert (VRT-Radio) en Rudy Pascal (Het Belang van Limburg) verkozen. Na deze verkiezing werden Eric Van Hoecke (Het Volk) en Johan

Koekelbergh (zelfstandige) gecoöpteerd.

Na de installatie van het nieuwe bestuur dankte de nieuwe voorzitter zijn voorganger Daniël Mortier voor de inspanningen die hij deed in het dossier van de federalisering.

Het nieuwe bestuur zal binnenkort een huishoudelijk reglement opstellen. Dat zal gebeuren na de algemene vergadering in Brussel, waar de nationale structuur een nieuwe vorm moet krijgen. Een algemene ledenvergadering die op 3 maart werd gehouden in het Internationaal Perscentrum (IPC) te Brussel, kon de nieuwe statuten niet goedkeuren omdat een onvoldoende aantal stemmen behaald kon worden. Op 14 april wordt opnieuw een algemene vergadering gehouden in Brussel. Het nieuwe Vlaamse bestuur wil bij deze al haar leden oproepen om massaal hier aanwezig te zijn. (AD)

foto: RUG

Mensen achter het nieuws

Ezels doen aan journalisten denken

'Hagedisbespringer' Roger de Neef verlaat Belga

'Een goede morgen collega's hagedisbespringers.' Aan het woord is Roger de Neef die de Belga-redactie binnenstapt. De begroeting hangt vast aan een soort bijna-knipooeg waar de Ieren zo het recept van hebben. Straks slaan de Belga-deuren ook voor Roger de Neef definitief dicht.

Wout Pittoors

De oude rotten op de redactie keken nauwelijks nog op, wanneer de Neef zijn eigenzinnige entrées maakte op de redactie. Voor hen waren Rogers hagedissen al lang platgedanst. Alleen een Franstalig stagiair – con brio door zijn aanwervingstest geraakt – vraagt zich wellicht af hoe hij godbetert 'hagedisbespringer' in aanvaardbaar Frans zou kunnen vertalen. Maar kom. Dat deze stagiair zich gelukkig prijze, want de Neef bulkt van de bourgondische uitdrukkingen en het bespringen van de hagedis is slechts één van die knallende sissers waarmee het volk naar het vuurwerk wordt gelokt.

Het de Neef-vuurwerk verdwijnt in de prille dagen van april definitief uit het Belga-net want de 'hervormingen' grijpen verder om zich heen en de zogenaamd dure meisjes en jongens moeten eruit. Een vrijblijvende schatting meldde onlangs dat het persbureau ongeveer 400 jaar aan journalistieke ervaring en kennis bij de vuilniszakken zet.

De Neef bekijkt de hele operatie met een wat ongelovige grijns, maar wie hieruit zou concluderen dat dit alles hem niet naar het hart gaat, heeft de vele kleine lettertjes van zijn bijsluiters niet of slecht gelezen. Uit die bijsluiters komt een mens van vrij delicaat humeur tevoorschijn. Onoordeelkundig innemen van de Neef kan schrammen op de ziel en blutsen in het ego veroorzaken. De totale onvoorspelbaarheid van de kunstenaar zal dat wel wezen.

De 'zwarte gaten' waarin tal van ouderen aan het einde van hun loopbaan per se moeten vallen, behoren voor hem strikt tot het domein van de moderne astronomie. De dichter, muzikant, kunstenaar en –verzamelaar heeft werk genoeg aan de winkel. En dan hebben we het nog niet over Johanna de Waanzinnige, Pezig Petterke, bezig Mathildeke, Zoé, Jacoba, Rachel, Ira en Salomé (die telt voor twee), de ezels die hij op zijn hoeve in Heist-Goor met liefde en kennis van zaken verzorgt.

'Frère' zegt hij 'ezels doen me sterk aan journalisten denken. Dat staat een hele tijd op dezelfde plek en ineens – zoef – is het op weg. Tja, 't is maar hoe je 't bekijkt. En die 'frère' is een aanspreektitel die even wennen vergt, want hij kan soms misleidende vertrouwelijkheid kweken.

Jazz en poëzie

Roger de Neef (Roger M.J. de Neef, voluit, dat opent meteen wegen ten noorden van Wuustwezel) werd in 1941 in Wommel geboren maar ontbolsterde als waarachtige ket. Alle onderwijs in Brussel werd bekroond met licentiaatsdiploma's in hedendaagse geschiedenis en pers- en communicatiewetenschappen, behaald aan de VUB. Het werd hem als werkstudent niet zomaar in de schoot geworpen. Een deel van zijn studiegeld verdiende hij als elektrisch bassist bij de Amerikaanse blueszanger-pianist Eddie Boyd. Hij trad zelfs op met de rock-groep Mocking Birds, die destijds de wind stevig in de zeilen had. Een en ander leidde hem richting de toenmalige BRTN-radio waar hij van '77 tot '89 jazzcommentaar leverde. Zijn muzikale activiteit maakte hem tot boezemvriend van beeldhouwer en blueskenner Kamiel Van Breedam voor wiens werk een

kamer in de Heistse hoeve werd ingeruimd.

De Neef schreef twee essays over schilderkunst en publiceerde een achttal gedichtenbundels, waarvoor hij in 1978 de 'Arkprijs van het Vrije Woord' bekwam. In 1986 viel hem de driejaarlijkse staatsprijs voor poëzie ten deel voor 'de vertelkunst van de Bloemen'.

Op de plank liggen inmiddels 'De voorlopige Gedichten', een herschrijving van vroeger werk dat volgend jaar wordt gepubliceerd. 'Wat ik daarna nog zal schrijven, frère, zal ik dan maar 'post scriptum' noemen', zei hij ietwat berustend. Om dat in de voor hem zo noodzakelijke rust en stilte te kunnen doen, heeft hij zich in de buurt van zijn vakantiehuis in Mornac-sur-Seudre (Charente Maritime) een vissers-cabane aangeschaft.

Babbeluten

Het wordt nog een druk leven voor de Neef en zijn lieve levenspartner Constance. En het gaat niet allemaal richting Frankrijk. Enkele keren per jaar trekt Roger naar Scherpenheuvel, niet zozeer uit onvermoede devotie maar om 'babbeluten' voor zijn ezels te kopen. De beesten zijn er stapelgek op.

'Ge moet dat bekijken, frère, zo'n ezels die zich een babbelut tot het laatste greintje laat smaken en met opgeheven kop het snoepje langs de tanden laat rollen. Je weet gewoon niet wat je ziet. Het is een machtige scène'.

Wanneer over enkele dagen de Belga-redactie onherroepelijk achter hem sluit, blijft de leegte binnen. Er is daar dan namelijk een wandelende cultuur-encyclopedie verdwenen. Zo een waar je hapklare informatie kon uit putten, als je tenminste je vragen op een voor de Neef correct moment en liefst in een correcte toonaard kon stellen.

Het aangekondigde afscheidsfeest boeit hem maar matig. Wat hij zeker weet is dat hij een paar dagen gaat uitrusten in Granada 'om van de hele poespas van de jongste tijd eens flink te bekomen'.

Nieuws uit verenigingen

Kandidaten voor de Erkenningscommissie gezocht

De Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten is aan de traditionele vierjaarlijkse hernieuwing van haar samenstelling toe. Net zoals de Erkenningscommissie van beroep. Aangezien beide commissies voor de helft uit beroepsjournalisten bestaan (en voor de andere helft uit mediadirecteuren), doet de VJ een warme oproep voor kandidaturen voor de betreffende journalistenmandaten.

De Erkenningscommissie en haar beroepsinstantie staan sinds 1965 in voor de toekenning van de (wettelijk erkende en beschermd) titel van 'beroepsjournalist' aan iedereen die daar recht op heeft. Dat doen ze als officiële administratieve overheden, die bovendien volledig soeverein beslissen. Enige ministeriële bemoeienis is uitgesloten, alleen de Raad van State kan de commissies terugfluiten. Het lijkt geen twijfel dat de rol van de Erkenningscommissie in de nabije toekomst nog groter zal worden, gelet op de enorme ontwikkelingen die momenteel het medialandschap vertekenen. Denk alleen al aan de opkomst van de zogenaamde 'nieuwe media'. Ook het recente VRT-pensioendossier toonde de noodzaak van een goed werkende Erkenningscommissie aan.

Twaalf mandaten

In de Erkenningscommissie zetelen vier beroepsjournalisten als effectief lid, vier anderen zijn plaatsvervanger. In de Commissie van beroep, die nota bene voorgezeten wordt door een magistraat, zetelen twee beroepsjournalisten als effectief lid en zijn twee anderen plaatsvervanger. Dat maakt in het totaal twaalf mandaten die te begeven zijn. De Raad van Bestuur van de VJ, als mede-inrichtende macht van de Erkenningscommissie tesamen met de mediadirecties, vult de mandaten in. De Koning bekrachtigt de benoemingen vervolgens middels een in het Staatsblad gepubliceerd besluit. De nieuwe mandaten gaan in het komende najaar in.

Voor het werk moet je het niet echt laten. De Erkenningscommissie komt om de maand bijeen, op een vast moment, de Commissie van Beroep vergadert ad hoc.

Meer info kan bekomen worden op het VJ-secretariaat. Daar moeten ook de kandidaturen ingediend worden, bij voorkeur met een korte toelichting erbij, en in elk geval voor 16 april. (PD)

Afdeling Antwerpen-Limburg zoekt nieuwe vertegenwoordiger

Amper één maand nadat een aantal nieuwe leden hun mandaat opnamen in de raad van beheer van de VZW Antwerps Pershuis, heeft alweer een van de nieuwkomers het laten afweten. Sabine Lemaire wenst niet langer de afdeling Antwerpen-Limburg van de VJ te vertegenwoordigen in het Antwerps Pershuis. Wie vanuit deze afdeling dit mandaat wil invullen, kan zijn kandidatuur bekend maken bij voorzitter Raymond De Craecker. Met het afscheid van Sabine Lemaire verloor het Antwerps Pershuis meteen een ondervoorzitter. De raad van beheer benoemde op 6 maart Hugo Genbrugge tot nieuwe ondervoorzitter. Genbrugge zetelt in de raad van beheer namens de beroepsbond van de Belgische Filmpers. (AD)

Uit het jaarverslag van de AVBB dat we publiceerden in het vorige nummer van De Journalist, had u nog informatie over onze huisvesting en communicatie te goed. Hier komen ze.

Huisvesting

De huurcel van ons Journalistenhuis aan de Steenkoolkaai loopt dit najaar af. Het zoeken naar een nieuwe vestigingsplaats was dan ook een van de eerste bekommernissen van het nieuwe AVBB-bestuur. We zijn begonnen met aan te kloppen bij de federale regering. Die heeft ons begin jaren '70 immers weggelokt uit ons Pershuis aan de Korte Boterstraat, en geeft ons sinds de communautarisering van de steun aan de pers geen frank subsidie meer. Contacten met het kabinet van premier Dehaene leverden in het voorjaar '99 weinig op. Na de verkiezingen van 13 juni kwam er echter een nieuwe bewoner in de Wetstraat 16, en die had wel oren naar een nieuw IPC. Op dit ogenblik is de toestand zo dat de kabinetten Verhofstadt, Michel en Daems werken aan een nieuw IPC, dat gevestigd zou worden in het Résidence Palace-complex aan de Wetstraat. Wij hebben contact opgenomen met alle in Brussel gevestigde journalistenverenigingen om te kijken of er belangstelling is om kantoren te betrekken in dat IPC. Die is er zeker. Op dit ogenblik wachten we nog af welke juridische zekerheid de overheid ons wil bieden. Als dit project doorgaat, dan zullen we de volgende

jaarvergadering kunnen houden in het prestigieuze kader van de Résidence Palace. Indien niet, dan zullen we wellicht samen met een aantal andere verenigingen proberen een eigen pand te verwerven.

Communicatie

Op dit vlak is, op federaal niveau, minder goed nieuws te melden. 1999 was het laatste jaar van 'De Journalist' in zijn traditionele vorm. VJ en AJP hebben meteen beslist elk hun eigen tijdschrift uit te geven. De eerste nummers van zowel het veertiendaagse 'De Journalist', als het maandelijks 'Journalistes' verschenen in januari. De vroegere federale Journalist blijft verschijnen als kwartaalmagazine, telkens gewijd aan een bepaald thema. Het eerste nummer wordt wellicht het jaarverslag van de raad voor deontologie. Het jaarboek 1999-2000 heeft door de drukke werkzaamheden van het secretariaat vertraging opgelopen, en zal dus een jaarboek 2000 worden. De vorig jaar in het vooruitzicht gestelde AVBB-website komt er waarschijnlijk over enkele maanden. Dit project liep vertraging op door omstandigheden buiten onze wil.

Roularta Media Group zoekt een 'eindredacteur' voor Trends. Meer hierover op de advertentie op deze pagina.

De Standaard zoekt voor de redactie in Groot-Bijgaarden een fotoredacteur die mee het fotobeleid zal bepalen en erover waken dat de krant voldoende geïllustreerd is met kwalitatieve foto's. E-mailen kan naar dvdkh@vum.be.

Kanaal 3 in Dendermonde zoekt een 'sportgezicht' voor de presentatie van het (regionale) sportnieuws. De betrokkene moet voeling hebben met sport, teksten kunnen verbeteren en aanpassen en op maandag beschikbaar zijn. Contact opnemen kan met Swa Collier, Vosmeer 16, 9200 Dendermonde.

Zuidnederlandse Uitgeverij NV zoekt een redactiemedewerker die manuscripten en vertalingen transformeert in commerciële uitgaven, die qua taal, inhoud en lay-out aan de hoogste eisen voldoen. Telefoneren kan op nummer 03/870.44.00.

Kmo.net zoekt een eindredacteur voor de uitbouw van KMONet, een kruispuntsite van het NCMV. Betrokkene moet journalistieke ervaring hebben, het internet kennen en mag niet afgeschrikt worden door deadlines. Contact opnemen kan met Danny Eysenbrandts, Spastraat 8 te 1000 Brussel.

Artsen zonder Grenzen zoekt een directeur communicatie die o.a. verantwoordelijk zal zijn voor de ontwikkeling van de AZG-communicatiepolitiek met het publiek in die landen waar de organisatie hulp verleent, voor het behandelen van de communicatieaanvragen en voor het deelnemen aan de uitwerking van een internationale communicatiepolitiek voor de hele AZG-beweging. Schrijven kan naar Isabelle Saussez, Dupréstraat 94 te 1090 Brussel.

Het Vlaams Instituut voor de Zee zoekt een wetenschappelijk medewerker public relations en verantwoordelijke informatie en communicatie. De betrokkene zal o.a. de visibiliteit van het zeewetenschappelijk onderzoek vergroten, het resultaat van de onderzoeken vertalen naar overheden en pers, verantwoordelijk zijn voor het samenstellen van een nieuwsbrief en andere publicaties en voor de teksten op de website van het VLIZ. Geïnteresseerden kunnen terecht bij Jan Mees, Victoriaalaa 3 te 8400 Oostende.

Slangen en Partners zoekt een communicatieadviseur/consultant met gedegen kennis van o.a. communicatie en actualiteit. Eveneens wordt gezocht naar een communicatiestrateg die doeltreffend en didactisch werknota's en projectplannen op papier kan zetten en die marktonderzoeken kan analyseren. E-mailen kan naar «hyperlink mailto:info@slangen.be ».

Nissan Belgium NV in Aartselaar zoekt een PR-administratiecoördinator die o.a. verantwoordelijk zal zijn voor het opstellen, vertalen en verbeteren van persteksten, voor contacten met pers en andere media en voor de organisatie van belangrijke evenementen. Schrijven kan naar Wouter Croenen, Sectie Personeel en Lonen, Boomsesteenweg 42 te 2630 Aartselaar.

Siemens Atea zoekt 'Marketsegment Communication Managers' voor de verdere uitbouw van de positionering en naambekendheid van Siemens. Betrokkenen moeten affiniteit hebben met de telecommarkt en een marketingcommunicatie-opleiding genoten hebben. Contact opnemen kan met Ria Van der auwera op nummer 014/25.29.29.

RWIG, met hoofdzetel te Roeselare en vestigingen over heel Vlaanderen, is sinds zijn ontstaan in 1954 uitgegroeid tot de belangrijkste mediaspecialist in de magazines, de huis-aan-huiskranten, de regionale televisie en de nieuwe media zoals internet. Als beursgenoteerd bedrijf is RWIG actief in 5 Europese landen en stelt 1600 mensen tewerk met een groepsoverzet van 16 miljard BEF. RWIG wil zijn leiderspositie als media-uitgever versterken en verder blijven uitbouwen met nieuwe initiatieven en dit in alle domeinen van de media. Als vooruitstrevend en beursgenoteerd media-bedrijf investeren wij voortdurend in nieuwe technologieën en mensen. Voor onze redactie Trends zoeken wij een

JOIN THE TEAM

Eindredacteur Trends

Trends

voor onmiddellijke indiensttreding

Vereistenc

- universitair diploma (of gelijkwaardig)
- een uitstekende beheersing van het Nederlands
- journalistieke gedrevenheid
- belangstelling voor economie en financiën
- zelfstandig kunnen werken
- flexibele instelling
- stressbestendig

Wij bieden:

- een aangename en vastzijdige job binnen een dynamisch team
- de kans om uite te ontloeden in een jong en in groeiend bedrijf
- een aantrekkelijk salarisoverschouwing capaciteiten en inzet
- de mogelijkheid tot onmiddellijke indiensttreding

Hoe reageren?

Geïnteresseerd en sturen hun sollicitatiebrief en curriculum vitae met vermelding van ref. RED/TRENDS naar de hoofdzetel te Evere, Roularta Media Group, t.a.w. Frans Croels, Raketstraat 90 bus 4, 1130 Evere, fax 02/302 46 02. Alle kandidaturen worden enkel en strikt vertrouwelijk behandeld.

